

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSSTYRELSEN

Inklusiivinen toimintakulttuuri

Opetushallituksen kiusaamisen ja väkivallan vastaisen työn
webinaarisarja osa 3
27.11.2025 klo 13-16

Esitys tallennetaan.
Osallistujien mikrofonit ja
kamerat on suljettu. Esityksen
aikana voit esittää
kommentteja ja kysymyksiä
Q&A-palstan kautta.

Webinaarin ohjelma klo 12.00-16.00

13.00-13.25	Tervetuloa Inklusiivinen toimintakulttuuri Opetusneuvos Jukka Vetoniemi
13.25-14.50	Haastavaksi koettu käyttäytyminen Ohjaavat opettajat Päivi Norvapalo ja Matti Salmela, Oppimis- ja ohjauskeskus Valteri
14.50-15.00	TAUKO
15.01-15.35	Haastavaksi koettu käyttäytyminen jatkuu Ohjaavat opettajat Päivi Norvapalo ja Matti Salmela sekä kokemusasiantuntija Mikko Sivonen
15.36-15.56	Kodin ja koulun yhteistyö kiusaamisen ehkäisyssä ja siihen puuttumisessa Jenny Saksola, vanhempainliitto Riina Law, Goodwin Society
15.56-16.00	Päätöskoonti Opetusneuvos Jukka Vetoniemi

Turvallisemman tilan periaatteet

- **Syrjinnästä vapaa alue:** Emme hyväksy syrjintää tai häirintää missään muodossa. Arvostamme kaikkia yhdenvertaisina ja kunnioitamme moninaisuutta.
- **Itsemäärittely- ja määrittelemättömyysoikeus:** Kunnioita jokaisen oikeutta määritellä tai olla määrittelemättä itsensä. Älä tee oletuksia kenenkään ominaisuuksista.
- **Hyväntahtoisuus:** On inhimillistä tehdä virheitä. Erehtyä saa, ja kysymällä asiat selviävät. Oletuksena on, että kaikki osallistuvat keskusteluun hyväntahtoisesti omista lähtökohdistaan.
- **Kunnioitus:** Jokaisella on oikeus omaan mielipiteeseensä ja velvollisuus kunnioittaa muiden mielipiteitä. Syrjivät asenteet eivät ole mielipiteitä.
- **Puheeksi ottaminen:** Ota asiat puheeksi. Itsestäänselvyyksiä ei ole olemassa. Opettele sekä antamaan että vastaanottamaan kunnioittavaa ja rakentavaa palautetta.
- **Tilan antaminen:** Anna tilaa toisille. Huolehdi että kaikki tulevat keskustelussa kuulluksi ja pääsevät osalliseksi.
- **Itsestä huolehtiminen:** Huolehdi omasta jaksamisestasi itsellesi sopivilla tavoilla!
- **Jos havaitset syrjintää, rasismia tai häirintää, puutu tilanteeseen.**

Arvot ovat inklusiivisen koulun kivijalka

Jukka on ainutlaatuinen ja arvokas juuri sellaisena kuin hän on.

**Jukalla on oikeus kasvaa täyteen mittaansa
ihmisenä ja yhteiskunnan jäsenenä.**

**Tässä Jukka tarvitsee kannustusta ja yksilöllistä tukea sekä
kokemusta siitä, että kouluyhteisössä häntä
kuunnellaan ja arvostetaan ja että
hänen oppimisestaan ja hyvinvoinnistaan välitetään.**

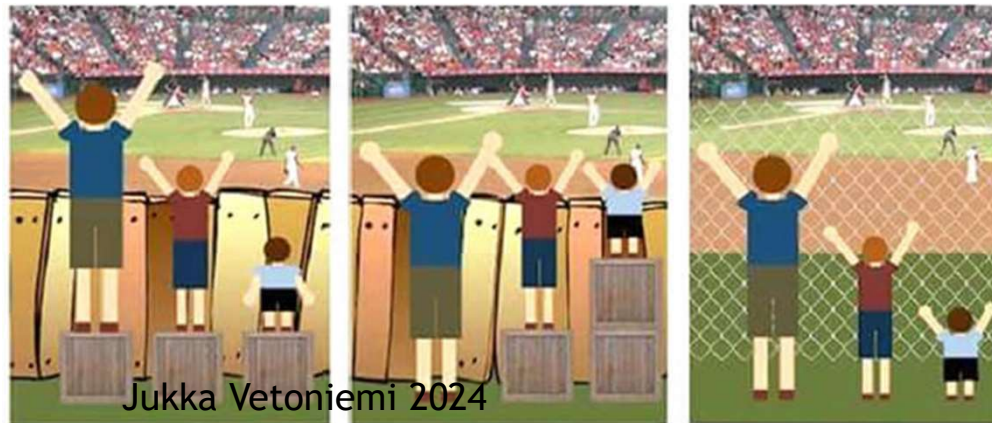
**Yhtä tärkeä on kokemus osallisuudesta
ja siitä, että Jukka voi yhdessä toisten kanssa
rakentaa yhteisönsä toimintaa ja hyvinvointia.**

Yhdenvertaisuus Osallistava kasvatus Lähikoulu-
periaate
Osallisuus **Inkluusio** Kaikille yhteinen koulu

1. kaikki oppilaat käyvät koulua yhdessä,
2. yhteinen opetus on järjestetty oppilaiden yksilöllisten edellytysten mukaisesti ja
3. **jokainen - niin oppilas kuin henkilökunnan jäsenkin** – tuntee olevansa hyväksytty ja arvostettu kouluyhteisössä.

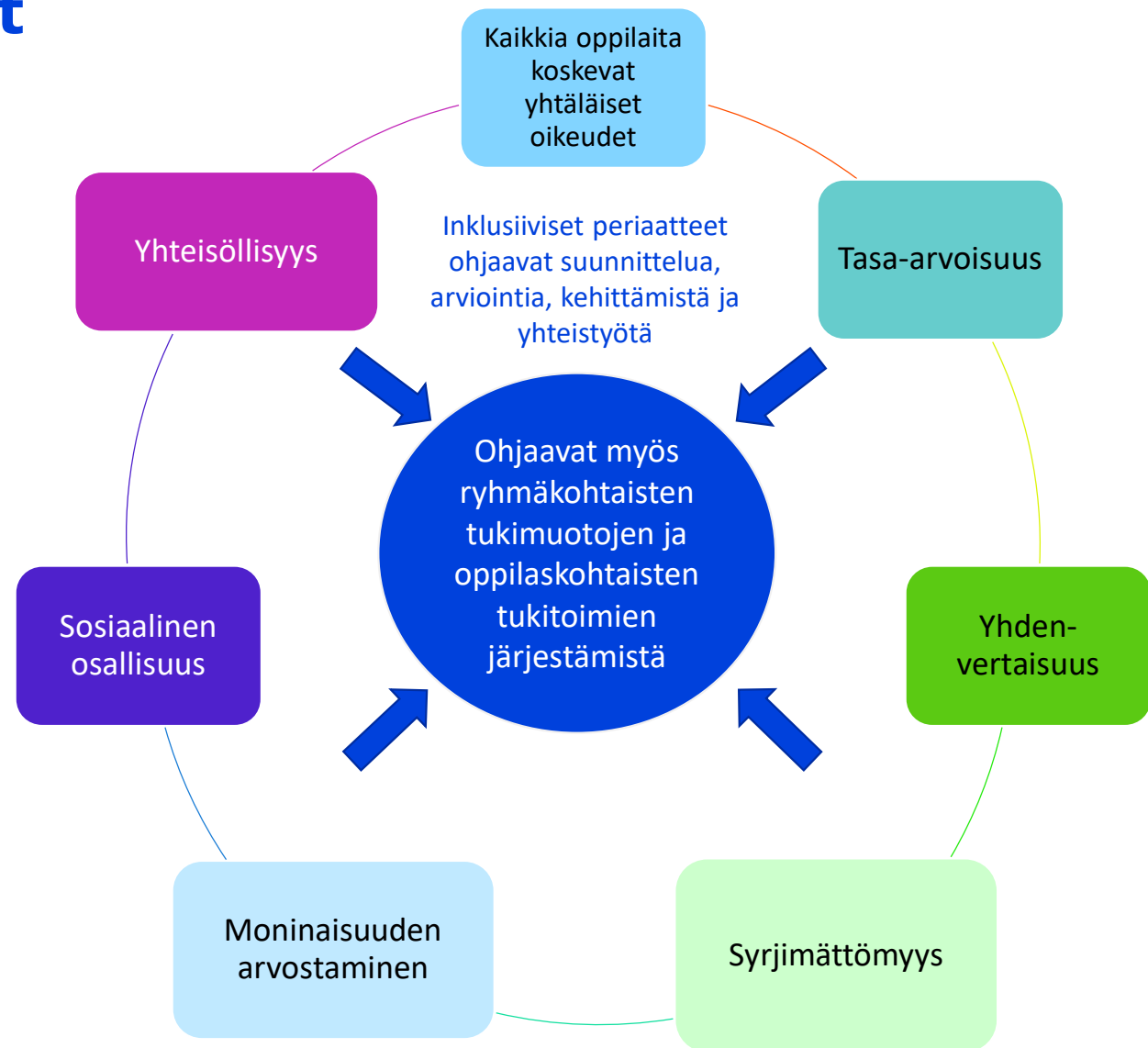
Inkluusio ei ole tietty saavutettu tila, vaan se on jatkuvaa oppimisen ja osallistumisen esteiden purkamista koulussa ja koko yhteiskunnassa. (Naukkarinen 2005)

Miksi?

Inklusiiviset periaatteet perusopetuksessa

- perusopetusta järjestetään ja kehitetään inklusioperiaatteiden mukaisesti
- Inklusioperiaatteet liittyvät kokonaisvaltaisesti **oppimisen edellytyksiä tukevien opetusjärjestelyjen** toteuttamiseen
- inklusiivisessa perusopetuksessa kukin oppilas voi toimia, kehittyä ja oppia omana ainutlaatuisena yksilönään sekä yhteisön jäsenenä > **toimintakulttuurin kehittämisen lähtökohta**

”Sosiaalinen integraatio uhkaa vesittää inklusion”

(Seppälä-Pänkäläinen 2009)

Segregaatio

Erityisen tuen luokat/koulut

Oppilasvalikointi ja diagnosointi

Pienryhmät

Yksilö eristetään

Sosiaalinen integraatio

Jako yleiseen ja erityiseen

Oppilasvalikointi ja diagnosointi

Pienryhmät

Kuntoutetaan yksilöä

Inklusio

Yhdessä oppiminen ja kasvaminen heterogeenisissä ryhmissä

Tuki perusopetuksen ryhmässä

Pedagogiikan ja toiminnan jatkuvaa kehittämistä

Muutetaan ympäristöä

Käytösongelmien ennaltaehkäisyssä toimiviksi havaitut keinot liittyvät

- 1) sopivalle käyttäytymiselle osoitettuun myönteiseen huomioon ja palautteeseen,
- 2) aikuisten ja lasten sekä nuorten myönteisen suhteen vahvistamiseen,
- 3) sosioemotionaalisten taitojen opettamiseen sekä
- 4) strukturoituun ympäristöön.

Käytännössä kaiken käyttäytymiseen liittyvän häiriön vähentämisen perustana on yhteisön aikuisten oman toiminnan muuttaminen sekä ympäristön häiriöitä aikaansaavien tekijöiden poistaminen.

OPH Tukea arkeen opas

<https://www.oph.fi/fi/tilastot-ja-julkaisut/julkaisut/tukea-arkeen>

Meillä kaikilla on kolme perustarvetta, joita pitäisi ruokkia koulussa joka päivä niin, että oppilas voisi kotiin tullessaan sanoa:/ Alla har vi tre grundläggande behov som behöver tillgodoses i skolan varje dag, så att eleven när hen kommer hem kan säga: (Frank Martela)

- Minä onnistuin / Jag lyckades.
 - Sain vaikuttaa mitä ja miten tehtiin / Jag fick påverka vad vi gjorde och hur.
 - Minusta pidetään / Man tycker om mig.
- + Sain tehdä hyvää toisille/Jag gjorde något bra för andra.

Kokemusasiantuntija Mikko Sivonen

Vinkkini kiusaamiseen puuttumiseen ja kiusaamisen ehkäisyyn:

- Kokemusasiantuntija puhumaan kouluihin oppilaille kiusaamisesta ja siitä mitä se tekee ihmiselle. Olen itse valmis Jyväskylän alueella menemään kouluhin puhumaan, ilman palkkiotakin.
- Opettajan tulisi uskoa kiusattua, eikä vähätellä kokemusta esim. toteamalla että "pojat nyt ovat poikia" tai että "rakkaudesta se hevonenkin potkii"
- Kiusattua ei pidä rangaista esim. ottamalla häntä välitunteja viettämään sisälle, vaan tämä toimenpide pitäisi kohdistaa kiusaajaan. Muutenkin pitäisi ottaa kovemmat keinot käyttöön, mikäli muut eivät tehoa. Pitäisi esim. käyttää kiusaajan erottamista koulusta tai siirtämistä toiseen kouluun.
- Koita tukea kiusattua. Muistuta että kiusatuksi joutuminen ei kerro hänestä mitään, vaan ainoastaan kiusaajasta. Koita antaa kiusatulle positiivista palautetta ja vahvistaa itsetuntoa
- Myös olisi tärkeä huolehtia siirtymistä esim. alakoulusta yläkouluun siirtyessä, ettei joutuisi kiusaajien kanssa samalle luokalle, vaan saisi uuden luokan

Koulutuswebinaarit

Syksy 2025

Kiusaamisen ja väkivallan vastaisen työn yleisistä kysymyksistä

- Turvallisuus on yhteistyötä ja yhteistä työtä (johdolle)
- Kiusaamisen ja väkivallan vastainen työ
- Mitä tiedämme kiusaamis- ja väkivaltailmiöstä
- Inklusiivinen toimintakulttuuri

Webinaareista tulee tallenteet ja esitysmateriaalit nettisivulle

[koulutuskokonaisuuden](#) alle. Kaikki

koulutuskokonaisuuden webinaarit ovat maksuttomia ja avoimia perusopetuksessa toimiville ja perusopetuksen kanssa yhteistyötä tekeville.

27/11/2025 | Opetushallitus

Vuosi 2026

Syventäviä koulutuksia

- Eri ilmiöihin ja kiusaamisen ja väkivallan vastaisen työn osa-alueisiin syventymistä
- Konkreettisia vinkkejä
- Aiheina esimerkiksi tunne- ja vuorovaikutustaidot sekä ristiriitatilanteiden ratkaisu, yhdenvertaisuus, syrjintä, rasismi, häirintä, rikollisuuden torjunta, kiusaaminen ja väkivalta digitaalisilla alustoilla, kurinpitokeinot, viranomaisyhteistyö, vanhempien kanssa tehtävä yhteistyö

Kevään 2026 webinaareista tiedotamme pian lisää.

Keväällä 2027 saadaan esille hankkeiden tuloksia.

Kiusaamisen ja väkivallan tunnistaminen, ennaltaehkäisy ja puuttuminen perusopetuksessa

Kiusaaminen ja väkivalta
sekä niiden tunnistaminen

Tällä sivulla esitellään kiusaamisen
ja väkivallan tunnistamista, ilmiöitä
ja käsitteitä.

Kiusaamisen ja väkivallan
ennaltaehkäisy

Tällä sivulla esitellään kiusaamisen
ja väkivallan ennaltaehkäisyä.

Kiusaamiseen ja väkivaltaan
puuttuminen

Tällä sivulla esitellään
kiusaamiseen ja väkivaltaan
puuttumista.

Katso materiaalit täältä: [Tunnistaminen](#), [Ennaltaehkäisy](#) ja [Puuttuminen](#)

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSSTYRELSEN

Kiitos